

Městský soud v Praze

Hybernská 18

111 21 Praha 1

V Praze dne 28. 3. 2025

K č.j.: 15 A 25/2025- 28

Datovou schránkou

Žalobce:

Pankrácká společnost, z.s.,

Hudečkova 12/1097

140 00 Praha 4,

IČ: 26666154

Zastoupená

JUDr. Petrou Humlíčkovou, Ph.D.

Advokátkou se sídlem Vodičkova 704/36, 110 00 Praha 1, Česká republika

ID DS: trdpk7r

Žalovaný:

Ministerstvo životního prostředí, odbor výkonu státní správy I

Vršovická 1442/65,

100 10 Praha 10

Osoby zúčastněné na řízení:

Nová Krč a.s.

V Podzámčí 1/6,

140 00 Praha 4;

IČO: 07254997

**Žaloba proti rozhodnutí o negativním závěru zjišťovacího řízení pro záměr „Domy Pod
Višňovkou (04/2024)“**

Soudní poplatek bude uhrazen k výzvě soudu.

I.

Stav věci a průběh řízení

Magistrát hlavního města Prahy, odbor ochrany prostředí (dále jen „magistrát“ nebo „MHMP“) rozhodl pod č. j. MHMP 1494624/2024 ze dne 5. 8. 2024 o tom, že záměr „Domy Pod Višňovkou (04/2024)“ nemůže mít významný vliv na životní prostředí, a proto nepodléhá posouzení vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon EIA“).

Žalobce podal dne 4. 9. 2024 proti tomuto rozhodnutí své odvolání.

Ministerstvo životního prostředí, odbor výkonu státní správy I (dále jen „žalovaný“) svým rozhodnutím ze dne 29. ledna 2025 č. j.: MZP/2024/210/3996, sp. zn.: ZN/MZP/2024/210/501 odvolání zamítlo a potvrdilo prvostupňové rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“).

Žalobce podal proti tomu rozhodnutí žalobu dne 28. 2. 2025. Žalobce tímto podanou žalobu doplňuje.

Žalobce dále tvrdí a dokládá, že byl v řízení před vydáním žalovaného rozhodnutí hrubě zkrácen na svých právech nezákonným postupem úřadu, což mělo za následek vydání nezákonného rozhodnutí.

II.

K aktivní žalobní legitimaci

Žalobce je spolkem s vlastní právní subjektivitou, z jeho stanov mj. vyplývá, že jeho hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny a životního prostředí (viz [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$firma?nazev=Pankr%C3%A1ck%C3%A1+spole%C4%8Dnost%2C+z.s.](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$firma?nazev=Pankr%C3%A1ck%C3%A1+spole%C4%8Dnost%2C+z.s.)). Z veřejně dostupných údajů ve spolkovém rejstříku navíc vyplývá, že spolek existuje nejméně od roku 2016, tj. více než 3 roky.

Žalobce je spolkem hájícím zájmy životní prostředí dlouhodobě, kontinuálně a opakovaně, a to především proti nepřiměřeně extenzivní výstavbě nebo neúčelnému kácení dřevin rostoucích mimo les. Působnost spolku se přitom nijak neomezuje na území Pankráce, jak by snad mohlo vyplývat z názvu, ale vyjadřuje se k záměrům na území celé Prahy, zejm. však k záměrům, které se týkají udržitelnosti a kvality života obyvatel MČ Praha 4. Vyhledávač Nejvyššího správního soudu dohledal ke dni podání žaloby 19 různých rozsudků

a usnesení NSS, ve kterých je žalobce zmiňován jako strana sporu. Nejstarší z těchto dokumentů je již roku 2011. Rozsudky se týkají například k.ú. Krč, Lhotka a další.

Ustanovení § 7 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí uvádí: „(6) Dojde-li příslušný úřad k závěru, že záměr podle odstavce 2 nepodléhá posouzení vlivů záměru na životní prostředí podle tohoto zákona, vydá o tom rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení. ... Právo podat odvolání proti rozhodnutí má oznamovatel a dotčená veřejnost uvedená v § 3 písm. i) bodě 2 a dotčené územní samosprávné celky. Splnění podmínek podle § 3 písm. i) bodu 2 doloží dotčená veřejnost v odvolání.“ Dotčenou veřejností podle § 3 písm. i) bodu 2 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí je: „právnícká osoba soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví, a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost, která vznikla alespoň 3 roky před dnem zveřejnění informací o navazujícím řízení podle § 9b odst. 1, případně před dnem vydání rozhodnutí podle § 7 odst. 6, nebo kterou podporuje svými podpisy nejméně 200 osob,“. Žalobce je dotčenou veřejností ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Žalobce je proto přesvědčen, že jeho žalobní legitimaci k žalobě proti žalovanému rozhodnutí umožňuje § 65 s. ř. s., přičemž dle aktuální judikatury Ústavního soudu a NSS a dále také článku 9 odst. 2 Aarhuské úmluvy (příp. i s odst. 3 a 4 tohoto článku) může namítat porušení svých procesních i hmotných práv.

Podle článku 9 odst. 2 Aarhuské úmluvy je povinností každé smluvní strany této úmluvy v rámci své vnitrostátní právní úpravy zajistit, aby „osoby z řad dotčené veřejnosti“ (a) mající dostatečný zájem, nebo (b) u nichž trvá porušování práva v případech, kdy to procesní správní předpis strany požaduje jako předběžnou podmínku, mohly dosáhnout toho, že soud nebo jiný nezávislý a nestranný orgán zřízený zákonem přezkoumá po stránce hmotné i procesní zákonnost jakýchkoliv rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podle ustanovení článku 6.“

O významu spolků jako společenství jednotlivců, kteří mají zájem na ochraně přírody a krajiny a příznivého životního prostředí (tj. nejen přírody a krajiny) dle Listiny lidských práv a svobod, v rámci žalobní legitimace při podávání žalob proti územním plánům, resp. Zásadám územního rozvoje, se vyjádřil i Ústavní soud ve svých nálezech ze dne 30. 5. 2014, zn. I. ÚS 59/14 a ze dne 13. 10. 2015, zn. IV. ÚS 3572/14 (cit.): „26. Občanům sdruženým ve spolku nelze podle stěžovatelů upírat právo na společnou účast při rozhodování o jejich životním prostředí jen proto, že založili spolek jako specifickou právníckou osobu, na kterou delegovali svá práva přímé účasti na ochraně přírody a krajiny. Stěžovatelé zdůraznili, že místní nebo věcný vztah stěžovatelů nelze hodnotit dle formálních kritérií jako je název, sídlo nebo stanovy. Spolek jednal přitom plně v intencích zájmů svých členů a v rámci svého předmětu činnosti podle stanov. Má tak mít právo na to, aby bylo uznáno jeho „dotčení“ a tedy i jeho věcná legitimace k podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy.“

Nejvyšší správní soud zhodnotil funkci environmentálních spolků ve správních řízeních m.j. ve svém rozsudku č.j. 6 As 166/2023- 56 takto: (63) *Postavení environmentálních spolků je v porovnání s legitimací jednotlivců exkluzivní. Nelze je totiž chápat pouze jako subjekty prosazující jen soukromé zájmy svých členů, nýbrž jako **subjekty hájící prostřednictvím soukromých aktivit zájmy veřejné (ochranu životního prostředí jako statku náležícího celé společnosti, popř. její části)**. To ostatně vyplývá již z účelu Aarhuské úmluvy, která jakkoliv nemá přímý účinek, představuje významný interpretační nástroj (zejména její čl. 2 odst. 5 a čl. 9), a to nejen v oblastech upravených výlučně vnitrostátním právem, ale též ve věcech, v nichž vykonává pravomoc Evropská unie (viz např. rozsudky Soudního dvora EU ze dne 8. 3. 2011 ve věci C-240/09 Lesoochranárske zoskupenie VLK, a ze dne 20. 12. 2017 ve věci C-664/15 Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation). Činnost environmentálních spolků je tedy třeba chápat primárně jako činnost ve veřejném zájmu, která přesahuje kolektivní zájmy členů spolku. Jejich činnost lze označit za demokratizační prvek, neboť vytváří přídatný systém kontroly činnosti veřejné správy jako celku, který určitým způsobem stojí v protikladu vůči zájmům soukromých osob, jejichž cíle mohou být se zájmy na příznivém životním prostředí v rozporu. Z Aarhuské úmluvy nadto implicitně vyplývá, že účast dotčené veřejnosti na „veřejné diskuzi“ ve věcech ochrany životního prostředí je třeba i z toho důvodu, že zájem na ochraně životního prostředí by v mnoha případech neměl kdo hájit (k tomu viz stanovisko generální advokátky Eleanor Sharpston ve věci C-664/15 Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation, bod 80, a rozsudek NSS ze dne 13. 10. 2010, č. j. 6 Ao 5/2010-43). **Environmentální spolky tak kromě prosazování zájmů svých členů plní funkci „advokáta“ přírody, resp. životního prostředí.***

Přiznání hmotných práv spolkům ve správních řízeních týkajících se ochrany přírody a krajiny a obecně životního prostředí mj. dokládá i aktuální rozsudek NSS ze dne 19. 1. 2017, č.j. 6 As 62/2016 – 57: „V nich Nejvyšší správní soud s odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 59/14 (dostupný z <http://nalus.usoud.cz>), poukázal na to, že byla překonána dosavadní praxe Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu, jež přiznávala hmotná práva vztahující se k životnímu prostředí jen fyzickým osobám (např. usnesení sp. zn. I. ÚS 282/97 ze dne 6. 1. 1998). Zejména pod vlivem Aarhuské úmluvy aktivní procesní legitimaci spolků tak rozšiřuje, jednoznačně deklaruje, že „[f]yzické osoby, pokud se sdruží do občanského sdružení (spolku), jehož účelem podle stanov je ochrana přírody a krajiny, mohou své právo na příznivé životní prostředí, zakotvené v čl. 35 Listiny, realizovat i prostřednictvím tohoto spolku“ (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č. j. 1 As 13/2015 – 295, rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 – 120). Spolky tak mohou namítat i dotčení na svých hmotných právech.“

Žalobce i v souladu s rozsudkem Evropského soudního dvora ze dne 12. 5. 2011 (věc C-115/09) tak tvrdí, že byl dotčen na svých hmotných právech porušením předpisů chránících životní prostředí do té míry, že toto porušení způsobuje nezákonnost žalovaného (i prvostupňového) rozhodnutí.

Na základě těchto skutečností se žalobce domáhá přezkumu žalovaného rozhodnutí po stránce procesní a také hmotné. Žalobce tedy z důvodů uvedených v této žalobě proto dle § 65 s. ř. s. tvrdí, že byl postupem žalovaného dotčen na svých procesních a hmotných právech takovým způsobem, že toto porušení procesních předpisů mohlo způsobit nezákonnost žalovaného rozhodnutí.

Pasivní legitimace žalovaného je určena podle § 69 s. ř. s., podle nějž je žalovaným ten správní orgán, který rozhodl v posledním stupni.

III. Napadené výroky

Žalobce touto žalobou napadá celou výrokovou část rozhodnutí Ministerstva životního prostředí, odboru výkonu státní správy I (dále jen „žalovaný“) ze dne 29. ledna 2025 č. j.: MZP/2024/210/3996, sp. zn.: ZN/MZP/2024/210/501 (dále jen „napadené rozhodnutí“, příloha 1) o zamítnutí odvolání a potvrzení prvostupňového rozhodnutí.

Žalobce touto žalobou napadá také celou výrokovou část prvostupňového rozhodnutí Magistrát hlavního města Prahy, odbor ochrany prostředí pod č. j. MHMP 1494624/2024 ze dne 5. 8. 2024 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

Žalobce požaduje i zrušení prvostupňového rozhodnutí z odůvodněné obavy, že žalovaný by rozhodl o odvolání stejným způsobem bez odstranění všech namítaných nezákonností a žalobce by byl proto nucen se proti tomuto rozhodnutí znovu soudně bránit. Žalobce proto zrušení pouze rozhodnutí o odvolání nepovažuje za dostatečnou a účinnou formu právní ochrany.

IV. Žalobní body

Napadená rozhodnutí žalobce považuje za nezákonná a věcně nesprávná z následujících důvodů:

1. Zásada předběžné opatrnosti v zjišťovacím řízení

Při posuzování této žaloby je nutné mít na paměti i základní zásady ochrany životního prostředí. V souladu s čl. 191 Smlouvy o fungování Evropské unie má být unijní politika v oblasti životního prostředí, s přihlédnutím k rozdílné situaci v jednotlivých regionech, zaměřena na vysokou úroveň ochrany a založena na zásadách obezřetnosti a prevence.

Obdobně čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že Unie usiluje zejména o vysoký stupeň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí (viz také rozsudek Soudního

dvora ze dne 21. 12. 2016, C-444/15, Associazione Italia Nostra Onlus, bod 42). I to je relevantní při výkladu sporných pojmů, jelikož je nutné mít na paměti širokou působnost směrnice o EIA. Jak uvedl Soudní dvůr, „z textu této směrnice může být dovozeno, že její působnost je rozsáhlá a její cíl velmi široký“ přičemž „jejím hlavním cílem je, aby ještě před vydáním povolení byly záměry, které mohou mít významný vliv na životní prostředí, mimo jiné v důsledku své povahy, rozsahu nebo umístění, posouzeny z hlediska jejich vlivů“ (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. 9. 2004, C-227/01, Komise proti Španělsku, body 46 a 47 a judikatura tam citovaná; či Gerhard Prenninger, body 35 a 36).

Obecný princip předběžné opatrnosti (§ 13 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí: „Lze-li se zřetelem ke všem okolnostem předpokládat, že hrozí nebezpečí nevratného nebo závažného poškození životního prostředí, nesmí být pochybnost o tom, že k takovému poškození skutečně dojde, důvodem pro odklad opatření, jež mají poškození zabránit.“) je ekvivalentem uvedených unijních požadavků na prevenci a obezřetnost. Ten se uplatňuje ve všech procesech týkajících se životního prostředí. Má-li tedy správní orgán sebemenší pochybnosti v tom směru, že by snad záměr významný negativní vliv na životní prostředí mít mohl, měl by vždy dát přednost provedení posouzení vlivů na životní prostředí. Tyto pochybnosti mohou vznikat na základě nedostatečných nebo nejasných údajů od oznamovatele, nedostatku vědeckých informací anebo i z pochybností dotčené veřejnosti, které nebude správní orgán schopen přesvědčivě vyvrátit (rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2020, č. j. 6 As 104/2019 - 70, č. 4038/2020 Sb. NSS, bod 27). Princip předběžné opatrnosti platí i pro zjišťovací řízení (rozsudek NSS ze dne 5. 9. 2024, č. j. 7 As 198/2023 - 54, bod 24).

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č.j.: 15 A 218/2018 – 124 uvádí: „Pokud příslušný orgán dospěje ve zjišťovacím řízení na základě podkladů uvedených v § 7 odst. 3 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, k jednoznačnému závěru, že předmětný záměr nemůže mít významný vliv na životní prostředí, vydá v souladu s § 7 odst. 6 tohoto zákona rozhodnutí o tom, že záměr nepodléhá posouzení vlivů na životní prostředí. Pokud však nelze na základě podkladů uvedených v § 7 odst. 3 citovaného zákona jednoznačně vyloučit možnost, že by záměr mohl mít významný vliv na životní prostředí, tedy pokud **existuje i pouze potenciální možnost takového vlivu, musí příslušný orgán dospět k závěru, že záměr podléhá posouzení vlivu, a pak o tom vydá v souladu s § 7 odst. 5 uvedeného zákona písemný závěr. Správní orgán si nemůže k rozhodnutí ve zjišťovacím řízení opatřovat jiné podklady než ty vymezené v § 7 odst. 3 citovaného zákona.**“

Rozsudek Krajského soudu v Plzni č.j.: 59 A 8/2018 – 97 uvádí: „I. Ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU vyplývá základní zásada, že „každý veřejný a soukromý záměr, který by mohl mít významný vliv na životní prostředí, musí být podroben posuzování vlivů na životní prostředí“. II. Pro výsledek zjišťovacího řízení (§ 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí) není podstatné zjištění, zda záměr nebo jeho změna „bude“ či „nebude“ mít významný vliv na životní prostředí, nýbrž zjištění, zda

významný vliv mít „může“ či „nemůže“. III. „***Možnost významného vlivu***“ je ***potřebné ve zjišťovacím řízení zcela vyloučit***. Pokud se nebude jednat o záměr či jeho změnu, který „není způsobilý mít významný vliv na životní prostředí“, je nezbytné vydat „odůvodněný písemný závěr o tom, že záměr podléhá posouzení vlivů záměru na životní prostředí“. IV. Teprve výsledkem posouzení vlivů záměru na životní prostředí je pak závěr o tom, zda záměr nebo jeho změna „bude“ či „nebude“ mít „významný vliv na životní prostředí“, resp. jaká opatření je nezbytné učinit, aby negativní vliv na životní prostředí neměl.“

Žalobce tvrdí, že napadené rozhodnutí je v rozporu s principem předběžné opatrnosti a výše citovanou judikaturou, když jednoznačně nevylučuje možnost významného vlivu, a to z důvodů popsaných v dalších žalobních bodech.

2. Účel zjišťovacího řízení

Účel zjišťovacího řízení v případě fakultativně posuzovaných záměrů dle § 4 odst. 1 písm. b) až h) ZoEIA je vymezen v odstavcích 2 a 3 § 7 ZoEIA. Ve vztahu k těmto záměrům je třeba v rámci zjišťovacího řízení provést tzv. screening, tj. vyhodnotit, zda záměry budou posuzovány v rámci procesu EIA. V případě, že v rámci screeningu je zjištěno, že záměr má být posouzen, přistoupí se k tzv. scopingu, tedy ke stanovení rozsahu informací k doplnění.

Při určování, zda záměr může mít významný vliv na životní prostředí, se vždy přihlíží k povaze a rozsahu záměru a jeho umístění, k vyjádřením obdrženým ke zveřejněnému oznámení záměru a ke skutečnosti, zda záměr nebo jeho změna kapacitně dosahuje limitních hodnot stanovených pro daný druh záměru v příloze č. 1, kategorii II. Nejedná se však o vyčerpávající výčet kritérií, k nimž by měl příslušný úřad přihlížet. Je třeba vycházet rovněž z osobní zkušenosti úřadu, jenž je profesionálem v oboru posuzování vlivů na životní prostředí.

Podrobnější metodika provádění screeningu je obsažena v příloze č. 2 zákona EIA. Příslušný úřad vychází ze všech dostupných podkladů a informací, nikoli tedy pouze z oznámení, ale rovněž z obecných informací o území, které má k dispozici (ať již z jiných procesů EIA, nebo od samosprávných celků, orgánů státní správy apod.). Výčet hledisek, které je třeba v rámci screeningu zohlednit, je rozčleněn do tří skupin; první se týká charakteristiky záměru jako takového, druhá se týká charakteristiky dotčeného území a třetí se týká konkrétních vlivů záměru na dané dotčené území.

V rámci první skupiny hledisek se bere do úvahy velikost záměru, požadavky na vstupy (využití přírodních zdrojů), výstupy záměru do životního prostředí (charakter znečištění a rušivých vlivů). Nelze opomíjet, že v rámci této skupiny je třeba přihlídnout i ke kumulaci s vlivy jiných známých záměrů (a to nejen realizovaných, nýbrž též připravovaných a zvažovaných).

V rámci druhé skupiny hledisek se monitoruje dotčené území, a to zejména jeho dosavadní užívání, soulad s trvale udržitelným rozvojem, zatížení území (včetně starých zátěží) a schopnost snášet zátěž (rezistence vůči zátěži a absorpční schopnost).

Na podkladě těchto dvou skupin hledisek jsou identifikovány potenciálně významné vlivy záměru, u nichž je třeba zohlednit jejich rozsah (rozsah dotčeného území a množství zasaženého obyvatelstva), velikost a složitost vlivu, pravděpodobnost vlivu, dobu trvání vlivu, jeho frekvenci a vratnost. Na základě těchto kritérií pak příslušný orgán učiní závěr o tom, zda záměr či jeho změna může mít významný vliv na životní prostředí a následně též zda je třeba posouzení vlivů záměru v rámci procesu EIA. Záměr či jeho změna, který může mít významný vliv na životní prostředí, musí být vždy posouzen v procesu EIA (viz čl. 2 odst. 1 směrnice EIA). (viz KOCOUREK, Tomáš. § 7 [Zjišťovací řízení]. In: BAHÝLOVÁ, Lenka, KOCOUREK, Tomáš, VOMÁČKA, Vojtěch. Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 53–54, marg. č. 51.)

Žalobce tvrdí, že napadené rozhodnutí je v rozporu s účelem zjišťovacího řízení, a to z důvodů popsaných v dalších žalobních bodech.

3. Nedostatečně zjištěný skutkový stav

Rozsudek Městského soudu v Praze č.j: 5 A 105/2018 – 74 uvádí: „*I. Zjišťovací řízení (§ 6 a § 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí) je postupem podle části čtvrté správního řádu a dopadají na něj základní zásady činnosti správních orgánů (§ 2 až § 8 správního řádu).; II. Zjišťovací řízení se „překlápí“ do správního řízení až v případě, kdy příslušný správní orgán učiní závěr dle § 7 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Takový závěr vydá formou rozhodnutí, které je prvním úkonem ve správním řízení (část druhá a třetí správního řádu) a kterým zároveň řízení v prvním stupni končí.; III. Ve zjišťovacím řízení odpovídá za shromažďování podkladů a jejich hodnocení správní orgán, přičemž musí vycházet především ze zásady ochrany veřejného zájmu a zásady materiální pravdy (§ 2 odst. 4, § 3 správního řádu). Pokud oznamovatel předloží oznámení (§ 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí), jehož podklady nejsou úplné nebo aktuální, je povinností správního orgánu nedostatky takového oznámení odstranit (§ 37 odst. 3 ve spojení s § 154 správního řádu; a contrario § 6 odst. 6 věta první zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění účinném do 31. 10. 2017).; IV. Účelem postupů EIA je získat objektivní odborný podklad pro navazující řízení (§ 1 odst. 3 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí), proto nemůže obstát taková rozptylová studie, která nezohledňuje zdroj, jenž může ovlivňovat významným způsobem životní prostředí v daném území.“*

Žalobce tvrdí, že napadené rozhodnutí je v rozporu s výše citovaným rozsudkem k dostatečnému zjištění skutkového stavu, a to z následujících níže uvedených důvodů.

4. Výchozí kvalita ovzduší

Napadené rozhodnutí uvádí: „*Ministerstvo se dále zabývalo připomínkou odvolatele, které byl v rámci předloženého odvolání i dalších písemností věnován největší prostor; a to spolkem namítaný vadný způsob vykazování výchozích hodnot kvality ovzduší na základě pětiletých průměrů koncentrací znečišťujících látek publikovaných ČHMÚ. K tomu ministerstvo uvádí, že povinnost posouzení imisní situace předmětné lokality pomocí těchto map zakotvuje samotný zákon o ochraně ovzduší. V ustanovení § 11 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší je uvedeno, že: „K posouzení, zda dochází k překročení některého z imisních limitů podle odstavce 4, se použije průměr hodnot koncentrací pro čtverec území o velikosti 1 km² vždy za předchozích 5 kalendářních let. Tyto hodnoty ministerstvo každoročně zveřejňuje pro všechny zóny a aglomerace způsobem umožňujícím dálkový přístup“. ČHMÚ (resortní a podřízená organizace MŽP) sice oficiálně nevydává žádnou „sbírku map“, avšak v souladu s výše citovaným ustanovením zákona o ochraně ovzduší na svých veřejně přístupných webových stránkách zveřejňuje aktualizované (i starší) mapy pětiletých klouzavých průměrů imisních koncentrací jednotlivých škodlivin v ovzduší, které jsou konstruovány v síti 1 x 1 km, a jsou vypracovány pro každou zónu či aglomeraci dle zákona o ochraně ovzduší. Dostupné jsou tyto mapy na následujícím internetovém odkazu (https://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/ozko/ozko_CZ.html). Spolkem zmiňované rozdíly v rámci čtverců 1 × 1 km pak byly ze strany oznamovatele reflektovány, když hodnocení stávající situace doplnil výstupy modelových výpočtů publikovaných v Atlasu životního prostředí Č. j.: MZP/2024/210/3996 7/9 z geoportálu hl. města Prahy. Ministerstvo proto konstatuje, že výchozí stav životního prostředí stran kvality ovzduší v předmětné lokalitě byl zjištěn, resp. popsán v předloženém oznámení dostatečně a standardním způsobem, který splňuje požadavky zákona o ochraně ovzduší, a je dán legislativně (a to nejen ust. § 11 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší, ale také metodickým pokynem odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí pro vypracování rozptylových studií podle ust. § 32 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně ovzduší.“*

Žalobce k tomu poukazuje na skutečnost, že citované ustanovení § 11 odst. 4 a 5 zákona o ochraně ovzduší se nevztahuje k zjišťování stavu kvality ovzduší jako celku, ale pouze k mechanismu ukládání kompenzačních opatření při překročení imisního limitu provozem stacionárního zdroje znečištění (viz k tomu § 11 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší: „*K posouzení, zda dochází k překročení některého z imisních limitů podle odstavce 4, se použije průměr hodnot koncentrací pro čtverec území o velikosti 1 km² vždy za předchozích 5 kalendářních let.*“). Tvrzení o povinnosti zjišťovat kvalitu ovzduší výlučně v čtvercích 1x1 km je tak v rozporu se zákonem.

Napadené rozhodnutí dále uvádí: „*Ministerstvo nerozporuje výsledky předkládané ze strany spolku, které se však vztahují ke konkrétním místům, kde byly pasivní vzorkovače umístěny, což jsou křižovatky vysoce vytížených ulic či autobusové zastávky u takových komunikací. Hodnocení vlivu na veřejné zdraví se pak vztahuje na zdravotní dopady vznikající při dlouhodobém působení škodlivých faktorů, ke které v místech křižovatek či autobusových zastávek nedochází. Spolkem předložené výsledky pak neprokázali překračování imisních limitů pro NO₂.*“

Napadené rozhodnutí činí výsledky měření předložené žalobcem nespornými. Žalobce opakuje, tvrdí-li rozptylová studie a s ní i napadená rozhodnutí, že se jedná o středně imisně zatížené území, v němž se průměrné roční imisní koncentrace NO₂ pohybují v rozmezí 22,3 – 22,7 µg/m³, jde o údaje zásadně podhodnocené, a to na úrovni téměř o polovinu nižší oproti reálnému stavu.

Žalobce nutně netvrdí a neprokazuje překročení stávajících imisních limitů (byť ty byly v některých měsících a místech překročeny). Žalobce tvrdí, že zjištěné údaje o výchozí kvalitě ovzduší zásadně, podstatně neodpovídají reálnému stavu. Když i lokálně podrobnější aplikace Atlasu životní prostředí hl. m. Prahy předpokládá v nejzatíženější lokalitě křižovatky ulic Zálesí a Štúrova 22, 13 µg/m³ NO₂, zatímco žalobcem předložená měření uvádí cca 37 µg/m³ NO₂. Takovéto hodnoty nejsou vůbec v předložené rozptylové studii jako výchozí stav předpokládány.

Obdobně rozptylová studie ani data, ze kterých vychází (ČHMÚ, IPR), nejsou schopny v podrobnosti namodelovat odlišnou situaci v ulici Pod Višňovkou. Viz k tomu Zpráva o provedeném měření z 9.1.2025 uvádí: „*Maximální hodnota byla naměřena v ulici Pod Višňovkou v září: 42,5 µg/m³ NO₂. Na této lokalitě činí průměrná koncentrace za 3 měsíce měření 40 µg/m³ NO₂. Ulici tvoří linie domů na obou stranách. Měřící stanoviště bylo v bezprostřední blízkosti 3 metrové opěrné zdi na jižním straně. Rovněž vzdálenost 10m od blízkého příčného prahu s přechodem, kdy jsou auta nucena nejprve brzdit a poté akcelarovat do kopce společně s reliéfem místa zapříčiňují to, že v této lokalitě jsou naměřené hodnoty nejvyšší. Lokality Zálesí a hlavně Vídeňská jsou sice více dopravně zatížené, ale na pláni bez jakékoliv zástavby se NO₂ rychle ředí a odvětrává, takže naměřené hodnoty jsou nižší než v ulici Pod Višňovkou. Celkem průměrná hodnota lokality Pod Višňovkou za tři měsíce činila průměrně 40 µg/m³ NO₂. Na stanovišti Zálesí dosáhla průměrně 37 µg/m³ NO₂ a na stanovišti Vídeňská pak 36 µg/m³ NO₂.*“

Napadené rozhodnutí dále uvádí: „*Nadto, jak je uvedeno ve spolku předložené Zprávě o provedeném měření NO₂ pomocí pasivních vzorkovačů v oblasti Dolní Krče, výrobce vzorkovačů Passam ag uvádí nejistotu měření 23,3 % při koncentracích 40 µg/m³. Účelem procesu EIA, resp. zjišťovacího řízení pak není kontrola překračování imisních limitů jednotlivých škodlivin v ovzduší, viz výše k účelu zjišťovacího řízení.*“ Žalobce k tomu

doplňuje, že nejistota měření je pro NO₂ až 15% dle vyhlášky č. 330/2012 Sb., o způsobu posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění, rozsahu informování veřejnosti o úrovni znečištění a při smogových situacích, tj. ani oznamovatelem překládané měření není prosto nejistoty.

Žalobce v průběhu zjišťovacího řízení velmi podrobně tvrdil a dokládal, že předložená rozptylová studie a v ní obsažené údaje o výchozí kvalitě ovzduší neodpovídají realitě. Napadené rozhodnutí tyto výsledky měření učinilo nesporným, ale zároveň uvedlo, že se vztahují ke konkrétním místům – křižovatkám vysoce vytížených ulic a autobusovým zastávkám u takovýchto ulic – a že se hodnocení vlivu na veřejné zdraví vztahuje na zdravotní dopady vznikající při dlouhodobém působení škodlivých faktorů, ke kterým v těchto místech nedochází.

Napadené rozhodnutí přitom:

- a) Neuvádí, zda lze údaje o znečištění ovzduší uváděné oznamovatelem považovat za správné i při tvrzené nerozpornosti měření předloženého žalobcem (tj. zda mohou být správné údaje mimo vytížené ulice, když se v blízkosti vytížených ulic výrazně odlišují).
- b) Odhlíží od toho, že předmětem zjišťovacího řízení není pouze veřejné zdraví, ale i jiné složky životního prostředí, které se dlouhodobě v blízkosti vytížených ulic nacházejí.
- c) Odhlíží od toho, že imisní limity nejsou výslovně navázány na lidské zdraví (nelze tedy tvrdit, že znečištění na hraně imisních limitů působí na lidské zdraví až při dlouhodobém působení, a nikoliv například už při každodenní cestě a čekání na MHD v řádech desítek minut).

Žalobce tvrdí, že rozsah vypořádání odvolací námitky neodpovídá konkrétnosti a podrobnosti tvrzení žalobce. Žalobce tvrdí, že napadené rozhodnutí je proto nejen věcně nesprávné, ale také nedostatečně odůvodněné.

a) Dezinterpretace vývojového trendu kvality ovzduší v Praze

Na straně 6 rozhodnutí se žalovaný odkazuje na zprávu ČHMÚ Kvalita ovzduší v ČR, 2023, již má být osvědčen trend stále klesající míry znečištění ovzduší m.j. polutantem NO₂, na jehož měření se s ohledem na zásadní dopady na lidské zdraví zaměřil žalobce.

Rozhodnutí žalovaného uvádí: „Ze strany ČHMÚ pak byla zveřejněna aktuální data o kvalitě ovzduší v ČR za rok 2023 (Kvalita ovzduší v ČR, 2023, Předběžné hodnocení, I. část Hodnocení koncentrací PM₁₀, PM_{2,5}, O₃, NO₂, SO₂ a CO).

Co se týká odvolatelem sledovaných koncentrací NO₂, v tomto dokumentu bylo provedeno zhodnocení ročních průměrných koncentrací za období 2013–2023, ve kterých lze sledovat klesající trend i přes to, že opatření spojená s koronavirovou pandemií již pominula.

V období 2013 až 2018 je možné pozorovat pozvolný pokles či stagnaci koncentrací NO₂, během let 2019 a 2020 koncentrace NO₂ výrazně poklesly a dosáhly do té doby nejnižší hodnot, v roce 2021 pak koncentrace NO₂ nepatrně stouply, nicméně v roce 2022 poklesla roční průměrná koncentrace NO₂ opět na nízkou hodnotu z roku 2020. V roce 2023 došlo k dalšímu poklesu koncentrací NO₂ a byly dosaženy nejnižší hodnoty roční průměrné koncentrace NO₂ za celou dobu sledování (tj. od počátku od 90. let 20. století), na čemž se dle ČHMÚ kromě menšího výskytu nepříznivých meteorologických podmínek z pohledu kvality ovzduší podílí i snižování emisí v souvislosti s realizováním opatření pro zlepšení kvality ovzduší (obměna zdrojů vytápění v domácnostech, opatření na významných zdrojích a obnova vozového parku).“

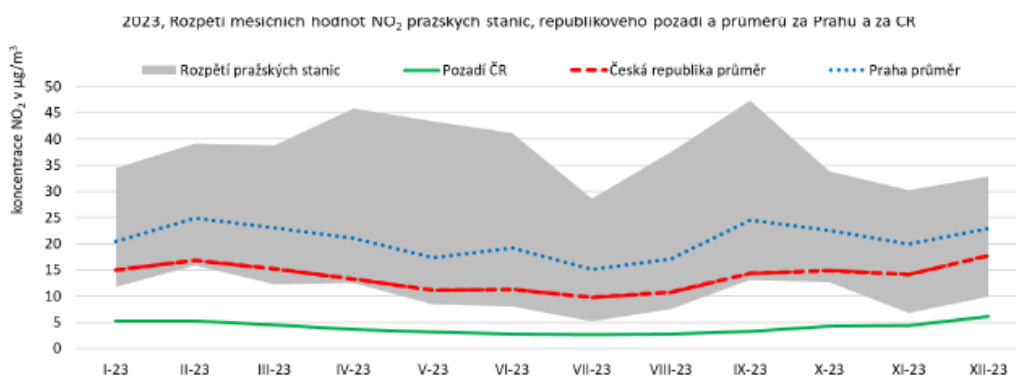
Žalovaný vytrhává pasáž ze zprávy o kvalitě ovzduší České republiky zveřejněné na webu ČHMÚ (ročenka 2023) z kontextu, když celorepublikový trend vydává za trend platný rovněž pro městské aglomerace s neustále narůstající intenzitou dopravy, tj. zejm. pro Prahu. To je však hrubou dezinterpretací zprávy ČHMÚ.

Tentýž zdroj, ČHMÚ, Kvalita ovzduší v ČR, 2023, dále naopak uvádí: „Znečištění ovzduší oxidem dusičitým v roce 2023 vzhledem k imisním limitům pro ochranu zdraví

V roce 2023 roční imisní limit (40 µg·m⁻³) pro oxid dusičitý (NO₂) nebyl opět překročen na žádné stanici ČR (Obr. IV.3.1). K překročení ročního imisního limitu NO₂ došlo naposledy v roce 2019. Nejvyšší roční průměrná koncentrace NO₂ (37,9 µg·m⁻³) byla tradičně zaznamenána na stanici Praha 2-Legerova (dopravní hot spot). Na této stanici jsou dlouhodobě měřeny nejvyšší hodnoty koncentrací NO₂ v ČR v souvislosti s vysokou intenzitou dopravy v bezprostřední blízkosti stanice a jejím umístěním v uličním kaňonu, kde je výrazně snížena možnost provětrávání. Vysoké hodnoty roční průměrné koncentrace NO₂ byly zaznamenány na dopravních stanicích velkoměst v Praze a v Brně (Obr. IV.3.1). Naopak nejnižší koncentrace NO₂ jsou na regionálních pozadových stanicích (Churáňov, Košetice, Přebuz), tedy v oblastech daleko od emisních zdrojů. Imisní limit hodinové koncentrace NO₂ (200 µg·m⁻³) s maximálním povoleným počtem 18 překročení za rok nebyl v roce 2023 překročen na žádné stanici. Nedošlo ani k překročení samotné hodnoty hodinového imisního limitu NO₂. Modelovaná roční průměrná koncentrace NO₂ nepřekročila 26 µg·m⁻³, tj. hodnotu dolní meze pro posuzování, na celém území ČR (Obr. IV.3.2). Nicméně je důležité zmínit, že mapy koncentrací NO₂ jsou připravovány v rozlišení 1 × 1 km, a proto se vliv vyšších naměřených koncentrací na dopravních stanicích s nízkým poloměrem reprezentativnosti (do 100 m) ve výsledném zobrazení neprojeví. Nízký poloměr reprezentativnosti dopravních stanic souvisí se strmým poklesem koncentrací NO₂ s

rostoucí vzdáleností od komunikací. Z dlouhodobého pohledu (Obr. IV.3.3) jsou vyšší koncentrace odhadovány v centrech dopravně zatížených větších měst (Praha a Brno).

O neklesajícím znečištění pražského ovzduší svědčí rovněž publikace Státního zdravotního ústavu, NRC pro venkovní ovzduší, Praha – Hodnocení kvality venkovního ovzduší, 2023, z níž žalobce cituje: „Roční chod měsíčních průměrných koncentrací znečišťujících látek souvisí s různou intenzitou emisních zdrojů a s vlivem meteorologických podmínek v průběhu roku.“

Graf č. 3. – Rozpětí měsíčních hodnot NO₂ pražských stanic, hodnota republikového pozadí a střední hodnoty za Prahu a ČR v roce 2023

- oxid dusičitý (NO₂) - roční imisní limit NO₂ (40 µg/m³) sice nebyl překročen na žádné stanici, ale za hraniční lze považovat hodnotu 37,8 µg/m³ na dopravní „HOT-SPOT“ stanici v Legerově ulici v Praze 2 (ALEG). Vyšší zátěž dále vykazala stanice Argentinská (AHOL), kde byla hodnota ročního průměru nad 25 µg/m³. Na žádné pražské měřicí stanici nebylo naměřeno překročení

hodinového imisního limitu 200 µg/m³/hod. Násobně vyšší hodnoty průměrných ročních koncentrací NO₂ na pražských stanicích proti republikovému průměru potvrzují význam zátěže pražského ovzduší emisemi ze spalovacích procesů a z dopravy. Z porovnání ročních průměrných koncentrací NO₂ s doporučenou hodnotou WHO (10 µg/m³/rok) vychází, že tato hodnota byla na všech stanicích v Praze minimálně o 20 % překročena; na dopravním hotspotu v Legerově ulici (ALEG) to bylo až téměř čtyřnásobně. Hodnoty ročních aritmetických průměrů se na pražských stanicích pohybovaly okolo 12 až 16 µg/m³ v méně dopravou zatížených lokalitách, přes 18 až 28 µg/m³ ročního průměru v dopravně významněji zatížených lokalitách až k téměř 40 µg/m³ na dopravní „hot spots“ stanici (Praha 2 – Legerova ALEG). Pole zvýšených hodnot NO₂ má, zvláště ve středu města, kde je vyšší hustota komunikací a dopravní infrastruktury, plošný charakter.

Zdroj: Státní zdravotní ústav, NRC pro venkovní ovzduší, Praha – Hodnocení kvality venkovního ovzduší, 2023 (v příloze)

Příloha: plné znění publikovaného hodnocení kvality venkovního ovzduší v Praze za r. 2023

Žalobce zdůrazňuje, že publikace ČHMÚ i Státního zdravotního ústavu korespondují s jím předloženými měřeními měsíčních koncentrací NO₂ a zásadně zpochybňují závěr zjišťovacího řízení.

b) Žalobce předkládá nové důkazy o koncentracích NO₂ v Praze

Žalobce v průběhu řízení na prvním stupni i v odvolání opakovaně žádal s důrazem na prioritní povinnost správních orgánů k hájení veřejného zájmu, jež spočívá v první řadě ve zjištění stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti, o poskytnutí lhůty nezbytné k předložení měření koncentrací NO₂, a to alespoň za dobu tří měsíců (9-11/2024). V odvolání deklaroval, že měření již zahájil ještě před vydáním rozhodnutí prvostupňového orgánu a bude pokračovat v měřeních v ročním horizontu. Uvedl: *Je pak na odvolacím orgánu, aby odvolateli buď poskytl další čas pro doplnění výsledků měření za delší – optimálně celoroční - období, anebo usoudil, že již výsledky tříměsíčního měření budou dostatečně přesvědčivé, s nezbytnou vypovídací schopností.*

Důkazní návrh: Tříměsíční měření NO₂ s následným předložením Zprávy akreditované laboratoře o výsledcích tříměsíčního měření NO₂ v dotčené lokalitě (měření zahájeno v září, bude probíhat do listopadu, zpráva bude předložena po vyhodnocení výsledků provedeného měření pasivními vzorkovači v prosinci 2024)

V průběhu odvolacího řízení stihl žalobce – navzdory snaze MHMP i žalovaného o znemožnění dokončení měření vč. vyhodnocení - předložit postupně výsledky tří měsíčních měření koncentrací NO₂ vč. Zprávy o provedeném měření NO₂ pomocí pasivních vzorkovačů v oblasti Dolní Krče, řešitel Senzorvzduchu, z.s., 9.1.2025.

Žalobce předkládá nové důkazy o skutečné výchozí úrovni znečištění ovzduší v Praze. Tyto důkazy vznikly po zamítnutí odvolání, tzn. žalobce je nemohl uplatnit v rámci odvolacího řízení.

- **Znečištění ovzduší z dopravy v ulicích a v blízkosti škol Prahy a Ostravy- měření koncentrací NO₂ pasivními vzorkovači v roce 2024, Odborná zpráva projektu ARAMIS, Český hydrometeorologický ústav, úsek kvality ovzduší, 19. 3. 2025**

(v příloze)

Kontrola měření kvality ovzduší v ČR, výsledky měření koncentrací NO₂ v Praze a Ostravě, výzkumná zpráva, Senzorvzduchu, z.s., únor 2025 (zveřejněno 3/2025) (v příloze)

Obě na počátku března zveřejněné zprávy o ročním měření NO₂ (2024) v Praze (a Ostravě) popisují detailně metodiku měření, organizaci měřicí kampaně, charakteristiku lokalit, umístění vzorkovačů, srovnání/korelaci naměřených výsledků se souběžně získanými výsledky referenční metodou, směrodatnou odchylku, vysvětlují vliv meteorologie na výsledky měření, přehledně předkládají zjištění a tato korektně interpretují.

Jednoznačně tak vyvracejí MHMP i MŽP tvrzenou nedostatečnost či zkreslený charakter výsledků měření pasivními vzorkovači umístěnými v blízkosti dopravně zatížených komunikací.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *musí správní orgány při své činnosti vždy vycházet z nejnovějších odborně relevantních trendů a přitom musí stále zkoumat, zda je jejich dosavadní praxe v souladu s aktuálním stavem vědeckého poznání v daném oboru, a pokud nikoli, jsou povinny ji novým vědeckým poznatkům přizpůsobit. Byl-li městský soud konfrontován s odbornou publikací, která zpochybňuje přesnost metody použité ve znaleckém posudku, měl povinnost zkoumat, zda je rozhodnutí správního orgánu v souladu s aktuálním stavem vědeckého poznání.* (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2009, č. j. 7 As 43/2009 - 52 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2012, č. j. 8 As 12/2010 - 113). (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 2 As 43/2015, bod 23)

Žalovaný svým rozhodnutím vědomě ignoruje resp. popírá nejnovější vědecké poznatky a metody. Současně vědomě aprobejuje budoucí nezákonný stav, když ve výhledovém horizontu zprovoznění záměru (r. 2030) bude platný limit průměrné roční koncentrace NO₂ na úrovni poloviny limitu současného, tzn. 20 mikrogramů/m³. Současně aktuálně platný limit je na úrovni čtyřnásobku WHO doporučeného limitu 10 mikrogramů/m³.

c) Vliv NO₂ na lidské zdraví a naměřené měsíční a roční průměry v kontextu ochrany veřejného zdraví

Odborné státní instituce, ČHMÚ, Státní zdravotní ústav, Ústav experimentální medicíny AV ČR, ČVÚT a další se na měření koncentrací NO₂ zejm. pasivními vzorkovači nezaměřují náhodou. Prvořadým důvodem je nedostatečná relevance měření na oficiálních stanicích automatického imisního monitoringu (z nichž vycházejí rozptylové studie EIA), jichž je nízký počet a současně jsou nevhodně umístěné, mimo místa dopravně zatížená. Druhým důvodem jsou závažné dopady NO₂ na lidské zdraví.

1.1 DOPADY NADMĚRNÉHO ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ

Podle Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) je znečištění ovzduší v současnosti nejvýznamnějším environmentálním rizikovým faktorem pro zdraví v Evropě. Zůstává hlavní příčinou špatného zdravotního stavu a významně přispívá k onemocněním

dýchacích cest a kardiovaskulárním chorobám. V roce 2021 bylo v Evropské unii odhadováno, že vystavení oxidu dusičitému (NO₂) přispělo k přibližně 142 000 předčasným úmrtím. V České republice bylo v roce 2021 zaznamenáno 930 úmrtí příčitatelných expozici NO₂ nad úrovní směrnice WHO pro kvalitu ovzduší z roku 2021 (roční průměr 10 µg/m³), což představuje 9 500 ztracených let života (YLL) a 90 ztracených let na 100 000 obyvatel.¹

Negativní dopady na zdraví však přesahují tato úmrtí a zahrnují miliony případů onemocnění dýchacích cest, kognitivních poruch a srdečních onemocnění. Navíc 97 % obyvatel EU žijících v městských oblastech je vystaveno koncentracím NO₂, které jsou velmi škodlivé pro jejich zdraví a výrazně překračují doporučení WHO. Hlavním cílem této zprávy je proto nejen informovat veřejnost, zástupce samospráv a českou vládu o možném porušování právních předpisů, ale také prosazovat právo každého občana EU na čistý vzduch a zdravé životní prostředí.

Znečištění ovzduší představuje pro obyvatele České republiky jedno z nejvýznamnějších zdravotních rizik. Podle údajů Statistického úřadu ČR v České republice ročně zemře 112 000 lidí, z toho znečištění ovzduší v ČR ročně zapříčiňuje předčasnou smrt přibližně 11 000 lidí. Odhady Světové banky ukazují, že celkové náklady spojené s úmrtností a nemocností způsobenou znečištěním ovzduší dosahují až 367 miliard Kč, což odpovídá přibližně 5 % hrubého domácího produktu (HDP) ČR v roce 2023.

Škodlivé plyny a jemné částice, které vdechujeme, pronikají z plic do krevního oběhu. Lidé vystavení znečištěnému vzduchu čelí vyššímu riziku vzniku nádorových, respiračních a kardiovaskulárních onemocnění, alergických reakcí, zánětů, podráždění očí, nosu a krku, únavy, bolestí hlavy a také negativních dopadů na reprodukční systém. Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) jsou nejohroženější skupinou děti, těhotné ženy, senioři a osoby s chronickými onemocněními.²

Děti jsou zvláště citlivou skupinou, protože mají menší plíce, dýchají rychleji a vdechují více znečištěného vzduchu. Kvůli své nižší tělesné výšce se jejich dýchací cesty nacházejí blíže k zemi, kde se koncentrují znečišťující látky, zejména z dopravy. Znečištěné ovzduší u dětí způsobuje astma, respirační onemocnění, zvýšené riziko rakoviny, alergie, infekce horních cest dýchacích a záněty středního ucha. Ovlivňuje také neurologický vývoj, což vede ke zhoršení výsledků kognitivních testů, a negativně působí na mentální i motorický vývoj. Imunitní systém dětí se stále vyvíjí, a proto může znečištění ovzduší poškodit jejich zdraví již v raném věku a zvýšit riziko nemocí v dospělosti.

Zdroj: Kontrola měření kvality ovzduší v ČR, výsledky měření koncentrací NO₂ v Praze a Ostravě, výzkumná zpráva, Senzorvzduchu, z.s., únor 2025 (zveřejněno 3/2025)

5. Nesprávné určení limitů znečištění ovzduší

Rozptylová studie, zpracováno podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší a metodiky SYMOS, říjen 2023 uvádí: „Dle pětiletých klouzavých průměrů lze v řešeném území očekávat hodnoty průměrné roční koncentrace oxidu dusičitého na úrovni cca **do 23,6 $\mu\text{g.m}^{-3}$** , tedy cca 59 % hodnoty imisního limitu ($LV = 40 \mu\text{g.m}^{-3}$). ... Ve vybraném výhledovém horizontu k **roku 2033** lze očekávat změnu imisní zátěže území NO_2 Pokles průměrných ročních koncentrací dosahuje podél dotčených komunikací do cca $0,25 \mu\text{g.m}^{-3}$, tj. cca do 0,6 % imisního limitu. Snižování imisního příspěvku je způsobeno **pozitivním vývojem emisních parametrů vozidel v souvislosti s očekávanou obměnou vozového parku**, což převáží vliv přirozeného nárůstu dopravy. Ve výhledových horizontech lze tedy v území očekávat bez realizace záměru spolehlivé plnění příslušného imisního limitu.

*Imisní příspěvek hodnocených zdrojů ... Nejvyšší imisní příspěvek hodnocených zdrojů k požadované průměrné roční imisní koncentraci oxidu dusičitého byl vypočten na úrovni cca do $0,03 \mu\text{g.m}^{-3}$, tj. cca do 0,075 % hodnoty imisního limitu ($LV = 40 \mu\text{g.m}^{-3}$). Tento **zanedbatelný příspěvek** byl zjištěn podél ulice Vídeňská.“*

Rozptylová studie tak modeluje a hodnotí situaci v roce 2033. Rozptylová studie zohledňuje budoucí plánovanou obměnu vozového parku. Rozptylová studie však zcela opomíjí skutečnost, že imisní limity budou v roce 2033 již přísnější.

Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) 2024/2881 ze dne 23. října 2024 o kvalitě ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu uvádí v článku: „13 *Mezní hodnoty, cílové hodnoty a povinné hodnoty snížení průměrné expozice 1. Členské státy zajistí, aby úrovně znečišťujících látek ve vnějším ovzduší nepřekračovaly v žádné části jejich zón příslušné mezní hodnoty stanovené v oddíle 1 přílohy I.*“ Směrnice definuje „mezní hodnotou“ jako úroveň, která je stanovena na základě vědeckých poznatků za účelem zabránění nebo předcházení škodlivým účinkům na lidské zdraví nebo na životní prostředí nebo jejich snížení a které má být dosaženo ve stanovené lhůtě a poté již nesmí být překročena. Příloha I Normy kvality ovzduší Oddíl 1 – Mezní hodnoty pro ochranu lidského zdraví Tabulka 1 – Mezní hodnoty pro ochranu lidského zdraví, kterých má být dosaženo do 1. ledna 2030 pak uvádí: „Oxid dusičitý (NO_2): kalendářní rok $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.“

Obdobně je možné argumentovat pro další posuzované látky.

Imisní limity tak k modelovanému datu nebudou plněny, protože se zpřísní. Posuzovaný záměr přitom povede k zvýšení překročení těchto limitů. Proti bagetalizaci tohoto navýšení jasně poukazuje následující. Česká republika bude povinna snížit znečištění o cca $4 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Obměně vozového parku je připisováno do cca $0,25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, záměr pak navýší imise o $0,03 \mu\text{g}/\text{m}^3$, toto navýšení je tedy nikoliv nepodstatné v porovnání s benefity obměny vozového parku. Jedná se přitom o příspěvek pouze jednoho z několika záměrů nově umísťovaných do území.

Napadené rozhodnutí uvádí: „Vliv záměru na kvalitu ovzduší je v napadeném rozhodnutí popsán na stranách 10 až 11, a to na základě oznamovatelem předložené rozptylové studie (Jacobs Clean Energy s.r.o., 10/2023) zpracována držitelem autorizace ke zpracování rozptylových studií dle zákona o ochraně ovzduší č. j. 1703/780/10/KS a autorizace ke zpracování odborných posudků dle zákona o ochraně ovzduší č. j. 1311/820/10/LH RNDr. Tomášem Bartošem, Ph.D. Dle výsledků této rozptylové studie jsou v předmětném území splněny imisní limity všech sledovaných imisních veličin, a příspěvek způsobený realizací záměru u všech hodnocených škodlivin, tj. NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, benzenu a benzo(a)pyrenu se bude pohybovat na úrovni od 0,075 do 0,6 % hodnoty imisních limitů pro tyto škodliviny. U rozptylové studie zpracované autorizovanou osobou podle zákona o ochraně ovzduší je nutné vycházet z její presumované správnosti, kromě případů, kdy se jedná o zjevná a flagrantní pochybení rozptylové studie, což není evidentně v tomto případě.“

Žalobce tvrdí, že opominutí nových, přísnějších imisních limitů je zjevným a flagrantním pochybením rozptylové studie, pro které ji nelze presumovat za správnou.

To pak způsobuje věcnou nesprávnost závěru napadeného rozhodnutí: „Závěr MHMP o tom, že změny vyvolané realizací záměru nemůžou mít významný vliv na životní prostředí tak ministerstvo považuje za správný, založený na relevantních datech, která byla dále zpracována a vyhodnocena osobou autorizovanou k vypracování rozptylových studií.“

6. Chyby v rozptylové studii

Rozptylová studie pracuje se sklonem vozovky na všech ulicích 0 %

K použití programu MEFA13 žalovaný uvádí, že pro tento program je veřejně dostupná uživatelská příručka, která popisuje hlavní funkce a možnosti výpočtu, a při zpracování rozptylové studie program dokáže vyčíslit nárůst emisí při studených startech vozidel, složení vozového parku, a při vyčíslení emisí pro jednotlivé úseky dotčených komunikací byly zohledněny podmínky pro danou komunikaci vč. sklonu, plynulosti a rychlosti, viz kapitola 4.2.2.2 rozptylové studie.

Skutečnost, že existuje dostupná příručka programu, neznamena, že je k dispozici volně dostupný program, jehož vstupy, výpočtové algoritmy a výstupy by mohl účastník řízení podrobit jakékoli kontrole.

Stejně tak skutečnost, že program dokáže vyčíslit nárůst emisí při studených startech vozidel, zohlednit složení vozového parku, sklon vozovky atd., neznamena, jak tvrdí žalovaný, že do programu skutečně byla vložena správná data, tj. zohledňující realistické složení vozového parku, reálný sklon vozovky atd.

V odvolání (doplnění dne 15.10.2024) explicitně poukázal žalobce na **chybně užitý parametr sklonu komunikací v rozptylové studii**, když uvedl: „*Na straně 13 rozptylové studie jsou obecně popsány skutečnosti, které slouží k výpočtu použitých emisních faktorů. O konkrétních hodnotách veličin vstupujících do výpočtu se však nic nedozvídáme.*“

Jakým způsobem zohledňuje program MEFA13, který není veřejně dostupným (freeware SW) např. studené starty?

„Pro konkrétní rok je v programu implementováno složení vozového parku podle splnění normy EURO“ (poznámka odvolatele - jak je implementováno?) „**Emisní faktory ze spalování pohonných hmot při plynulosti provozu 2 a sklonu vozovky 0 % pro vozový park ve výpočtovém roce 2023 uvádí pro osobní vozidla tabulka Tab. 5 ...**“

Rozptylová studie nezohledněný skutečný technický stav vozového parku

Žalovaný k námitce notoriety podvodů na stanicích technické kontroly, a tudíž s realitou rozporného předpokladu rozptylové studie o optimálním složení vozového parku a stavu všech vozidel odpovídajícím technickým požadavkům platných norem EURO, uvedl, že *nesouvisí s napadeným rozhodnutím, resp. se nejedná o skutečnosti, kterými by se měl MHMP zabývat v rámci zjišťovacího řízení podle zákona EIA, potažmo pak ministerstvo v rámci řízení odvolacího.*

Výzkumná zpráva - Kontrola měření kvality ovzduší v ČR, výsledky měření koncentrací NO₂ v Praze a Ostravě, Senzorvzduchu, z.s., únor 2025, již žalobce předkládá, na straně 24 uvádí: „Nevyhovující technický stav vozidel jako přehlížený faktor znečištění ovzduší“

Výsledky našich měření koncentrací NO₂ jednoznačně potvrzují, že znečištění ovzduší v dopravně zatížených oblastech není pouze důsledkem vysoké intenzity dopravy, ale také špatného technického stavu vozidel. Tato skutečnost je dále podpořena zjištěními z kontrol technické způsobilosti a měření emisí (STK/SME), které odhalily rozsáhlé systémové selhání. V roce 2024 bylo při kontrolách v provozu zjištěno, že až 77,13 % vozidel nevyhovuje emisním normám. (Ministerstvo dopravy – Technické prohlídky vozidel – Tisková konference 5.9.2024)“

Kauza STK z roku 2024 odhalila masivní podvody při měření emisí, včetně používání neschválených zařízení k ovlivnění výsledků a manipulací s měřicími přístroji. Přestože Ministerstvo dopravy zahájilo kroky k nápravě, včetně zintenzivnění kontrol a zřízení Inspekce silniční dopravy (INSID) s rozšířenými pravomocemi od července 2025, dosavadní opatření se ukazují jako nedostatečná. Zásadní problém spočívá v tom, že do nízkoemisních zón budou zřejmě i nadále moci vjíždět vozidla, která emisní limity neplní (třeba i **tisícinásobně**) a budou mít platnou STK.

Tento stav ukazuje na hlubší systémový problém: oficiální technické kontroly nejsou zárukou skutečné technické způsobilosti vozidel. Výsledkem je, že nejen starší vozidla, ale i zdánlivě "schválená" auta významně přispívají k nadměrnému znečištění ovzduší. Nově zaváděné kontroly zaměřené na koncové uživatele na silnicích jsou schopny zachytit pouze zlomek nejkřiklavějších případů. Přitom z dat Informačního systému technických prohlídek ISTP je jasně vidět, že dochází k obcházení metodiky měření emisí.

Odůvodnění rozhodnutí žalovaného je celé založeno na presumpci správnosti oznamovatelem předložené dokumentace, neboť oznamovatel najal ke zpracování studií (v kontextu odvolání resp. žalobní argumentace zejm. rozptylové studie) ministerstvem životního prostředí autorizované osoby, které pak vycházely z presumpce správnosti všech modelových dat za úplaty objednaných od TSK a IPR HMP.

Žalovaný současně s odkazem na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č.j. 15 A 218/2018-124 dovozuje, že nesmí při vedení zjišťovacího řízení a rozhodování v něm vycházet z jiných/dalších podkladů, než těch, které jsou taxativně uvedeny ve § 7 odst. 3 zákona EIA.

K tomu žalobce uvádí, že s právním názorem žalovaného nelze souhlasit, neboť popírá základní zásady správního řádu, zejm. zásadu materiální pravdy.

§ 7 (3) Zjišťovací řízení se zahajuje na podkladě oznámení a provádí se podle kritérií uvedených v příloze č. 2 k tomuto zákonu. Při určování, zda záměr nebo změna záměru může mít významné vlivy na životní prostředí, přihlíží příslušný úřad vždy k

*a) povaze a rozsahu záměru a jeho umístění,
b) okolnosti, zda záměr nebo změna záměru svou kapacitou dosahuje limitních hodnot uvedených u záměrů příslušného druhu v příloze č. 1 k tomuto zákonu kategorie II,
c) obdrženým vyjádřením veřejnosti, dotčené veřejnosti, dotčených orgánů a dotčených územních samosprávných celků a
d) případným výsledkům jiných environmentálních hodnocení podle příslušných právních předpisů.*

Žalobce zdůrazňuje, že § 7 odst. 3 zákona o EIA obsahuje příslovce „vždy“ (viz podtržené slovo "vždy" výše), které podle jeho názoru jasně naznačuje, že příslušný úřad není nutně vázán jen vyjmenovanými podklady. Je-li ke zjištění stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti, třeba provést další důkazy, m.j. účastníky zjišťovacího řízení navržené, znění § 7 odst. 3 zákona o EIA tomuto postupu souladnému se zásadou materiální pravdy, nebrání.

Uvedený výklad § 7 odst. 3 se podle žalobce týká i úkonu ohledání nebo místního šetření. Přitom provádí-li správní orgán nějaké šetření ke zjištění stavu věci na místě, nutně nevykonává veřejnou moc ve smyslu vrchnostenského zasahování do práv fyzických či

právnických osob. Ustanovení § 54 správního řádu je protoe možno přiměřeně použít i v případě zjišťovacího řízení.

7. Posouzení vlivů na klima

Vyjádření HMP č.j. MHMP 733084/2024 (podepsána náměstkyně primátora hl. m. Prahy Ing. Jana Komrsková) uvádí: „8.

Posouzení vlivu záměru na klima je v předloženém oznámení naprosto nedostatečné, prakticky se jedná jen o stručný komentovaný katalog opatření (převážně adaptačních) v různé míře v rámci záměru uplatněných. Požadujeme doplnit zejména relevantní pasáže k mitigaci. Je třeba provést orientační (stačí kvalifikované odhady, protože přesné vyčíslení v této etapě není nutné a ani možné) bilanci skleníkových plynů (ve srovnání s nulovou variantou. Tato bilance musí zahrnout fázi výstavby (včetně výroby a přepravy stavebních hmot a materiálů, provozu stavební mechanizace apod.) i provozu záměru (energetika, doprava), a to s výhledem nejméně pro prvních 20 let. Součástí musí být i vývoj fixace CO₂ zelení, především dřevinami, v rámci záměru. Dále je třeba vyhodnotit soulad záměru přinejmenším s jednotlivými cíli a opatřeními Klimatického plánu hlavního města Prahy do roku 2030 (vhodná, ale nikoliv nutná je tabelární forma).“

Napadené rozhodnutí k tomu uvádí: „Vyjádření hlavního města Prahy v rámci zjišťovacího řízení bylo ze strany MHMP dostatečně vypořádáno na stranách 29 až 30 napadeného rozhodnutí, a to i z hlediska posouzení vlivu záměru na klima. Ministerstvo neshledalo vyhodnocení vlivu záměru na klima jako nedostatečné – bylo zpracováno v souladu s metodickým výkladem ministerstva č. j. MZP/2017/710/1985 ze dne 20. 10. 2017. Oznámení obsahuje dostatek informací o ekostabilizačních prvcích, které jsou součástí záměru (modro-zelená infrastruktura, fotovoltaické panely na střechách budov, maximalizace zelených ploch s výsadbou dřevin, zelené střechy, vodní režim) a díky kterým budou eliminovány možné vlivy záměru na klima.“

Rozhodnutí MHMP na str. 29 až 30 uvádí: „K požadavku č. 8 příslušný úřad sděluje, že zpracovatel oznámení při posouzení vlivu záměru vycházel z metodického výkladu MŽP (MZP/2017/710/1985) ze dne 20. 10. 2017 a zabýval se v souladu s tímto výkladem údaji o klimatu a vlivem na klima. Popis provedení záměru je uveden v kapitole B.I.6 oznámení a další relevantní kapitoly oznámení obsahují údaje dokladující zahrnutí mitigačních i adaptačních opatření do projektového řešení. Dále je uveden popis klimatické situace v kapitole C.II.2.2 oznámení, která mimo jiné obsahuje metodickým výkladem požadované údaje o stavu a vývoji klimatu v hlavním městě Praze. Hodnocení vlivu na klima je uvedeno v kapitole D.I.3 oznámení a obsahuje mimo jiné mitigační i adaptační opatření, včetně popisu vlivu. Dále je třeba konstatovat, že záměr je nyní ve fázi studie. Samotná bilance emisí skleníkových plynů pro výstavbu i provoz záměru lze provést až v pokročilejší fázi projektové přípravy záměru. Tuto skutečnost dokládá i samotné vyjádření hlavního města Prahy.

Vyhodnocení souladu s jednotlivými cíli a opatřeními Klimatického plánu hlavního města Prahy do roku 2030 přímo uvedené v oznámení není, dle reakce oznamovatele však záměr jednotlivé cíle a opatření naplňuje. Dle příslušného úřadu je oznámení z hlediska posouzení vlivu záměru na klima zpracováno dostatečně.“

V kapitole D.I.3 jsou zcela obecně uvedena následující opatření: „Níže pak uvádíme souhrn hlavních mitigačních a adaptačních opatření záměru:

- ☐ FV panely
- ☐ Zateplení budov a další opatření pro snižování spotřeby energií
- ☐ Zelené střechy a fasády
- ☐ Ozelenění nepevných ploch + předzahrádky bytů
- ☐ Vodní režim v území“.

Tato opatření nejsou nijak detailně hodnocena či konkretizována (viz i k tomu požadavek hl. m. Prahy na Zpracovat výkres zeleně, který bude korespondovat s výpočtem koeficientu zeleně).

Soulad s Klimatickým plánem hl. m. Prahy není nijak podrobně tvrzen ani prokázán. Klimatický plán přitom předpokládá nejen standardy budov, ale i pro pěší či cyklistickou dopravu (město krátkých vzdáleností), principy tvorby veřejných prostranství, atd. Tyto požadavky lze zohlednit již i ve fázi zjišťovacího řízení (viz i požadavek hl. m. Prahy na Požadujeme prověřit možnost rozšíření společné stezky pro pěší a cyklisty ve Štúrově ulici, a to při zachování navržené výsadby stromů.).

Pokud napadené rozhodnutí tvrdí, že *záměr je nyní ve fázi studie. Samotná bilance emisí skleníkových plynů pro výstavbu i provoz záměru lze provést až v pokročilejší fázi projektové přípravy záměru. ... Dle příslušného úřadu je oznámení z hlediska posouzení vlivu záměru na klima zpracováno dostatečně.* Upozorňuje žalobce, že oznámení záměru obsahuje přesnou výšku a rozměry plánovaného záměru. Oznamovatel proto má přesnou představu o záměru (například z důvodu jeho souladu s požadavky územního plánu). Oznamovateli nic nebrání podobně podrobně zpracovat i údaje o zeleno-modré infrastruktuře, dopravní infrastruktuře pro pěší a cyklisty, atd.

8. Intenzita dopravy

Žalobce tvrdil, že pětileté klouzavé průměry imisních koncentrací publikované ČHMÚ nejsou vypovídající, protože je ovlivňuje koronavirová pandemie a preventivních opatření, které vedli k zásadnímu poklesu intenzity dopravy.

Viz: „*Praha hlásí pokles automobilové dopravy o třetinu (nadpis), Prázdné ulice nejsou jediným důsledkem celostátní karantény. Ta má totiž vliv také na dopravu. V Praze*

podle vedení magistrátu ubyla třetina aut. A změnil se i čas dopravních špiček. Provoz zde po opatřeních kvůli novému typu koronaviru výrazně klesl. A nejde o jediné místo v metropoli. Celkově automobilová doprava v Praze hlásí pokles o jednu třetinu. Automobilová i městská hromadná doprava je stále oslabená. Největší pokles je v centru města, například na nábrežích či na Malé Straně. Evropská ulice a další hlavní tranzitní komunikace též zaznamenaly pokles. Například v ulici V Holešovičkách to kleslo na 60 tisíc automobilů,“ říká Adam Scheinherr, náměstek primátora hl. m. Prahy.“ (14. 4. 2020) zdroj: <https://prahatv.eu/zpravy/praha/praha/12706/praha-hlasi-pokles-automobilove-dopravy-o-tretinu>

Nebo: „Nejvýraznější pokles nastal na dopravních stanicích a to téměř o 15% v případech roční průměrné koncentrace NO₂, což jasně poukazuje na pokles emisí NO₂ z dopravy i díky omezenému pohybu během nouzových stavů. V roce 2020 byly zaznamenány na většině stanic nejnižší koncentrace NO₂ a NO_x za celé hodnocené období, i za celou dobu jejich měření. Oproti desetiletému průměru (2010–2019) koncentrací ze všech stanic poklesla roční průměrná koncentrace.“ zdroj: Znečištění ovzduší na území České republiky v roce 2020, ČHMÚ, https://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/20groc/gr20cz/20_04_3_oxidu_dusiku_v2.pdf

Napadené rozhodnutí k tomu uvádí: „K připomíncekám stran znečištění ovzduší se ministerstvo zabývalo v první řadě námitkou spolku k nezohlednění vlivu koronavirové pandemie na intenzitu dopravy. Tato připomínka byla uplatněna již v rámci vyjádření spolku k oznámení záměru a MHMP na tuto připomínku reagoval na str. 27 napadeného rozhodnutí, kdy pokles mezi rokem 2019 a 2022 bylo snížení celoměstské dopravy na úrovni pouhých 2 %. Při porovnání vstupů a výstupů z modelové oblasti pro dopravně inženýrské podklady pro výchozí stav (rok 2022) lze pozorovat pokles intenzit oproti roku 2019 do 5 %, což je, pokud se intenzita dopravy pohybuje v hodnotách cca 20 000 vozidel obousměrně za 24 hodin, odchylka marginální.“

*Rozhodnutí MHMP k tomu uvádí: „**Dle reakce oznamovatele celoměstské snížení dopravy mezi rokem 2019 a 2022 činilo pouhé 2 %, pro potřeby návazných odborných studií se tedy jedná o marginální změnu.**“*

Napadené rozhodnutí tak nekriticky vycházelo z tvrzení oznamovatele.

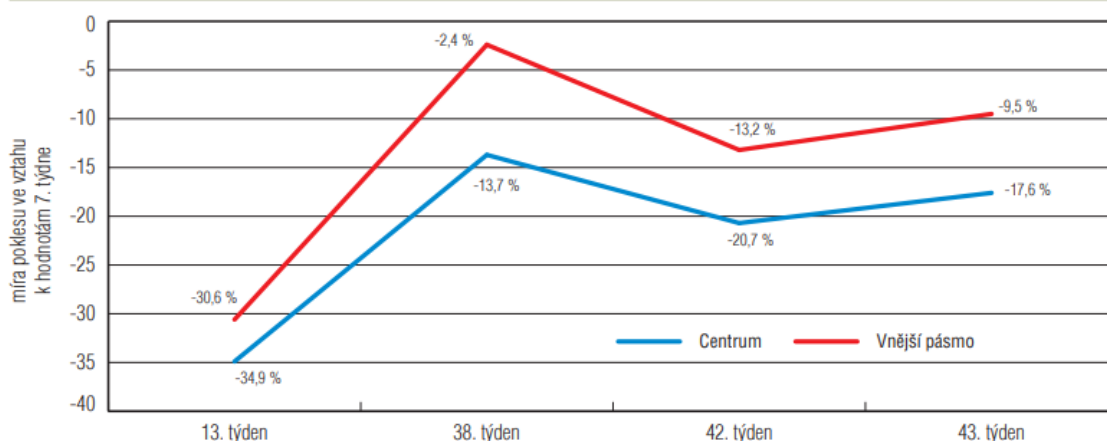
Toto tvrzení je přitom v rozporu se údaji uváděnými Ročence dopravy 2020 (veřejně dostupná zde: <https://www.tsk-praha.cz/static/udi-rocenka-2020-cz.pdf>);

2 VLIV KORONAKRIZE NA DOPRAVU V PRAZE

Od března roku 2020 se celý svět potýká s pandemií nemoci koronaviru SARS CoV-2. V České republice se nemoc projevila především během jarních a podzimních měsíců. Vláda ve snaze o snížení následků onemocnění a zabránění přetížení nemocnic postupně zaváděla opatření aplikovaná od března s výjimkou letních prázdnin a začátku září až do prosince, která měla za následek i změny dopravního chování obyvatel. Technická správa komunikací hl. m. Prahy, a.s. v průběhu celého roku sledovala vývoj dopravy v hlavním městě. Analyzovala jak automobilovou dopravu, průběh jejích intenzit na vybraných profilech pražské komunikační sítě, chování dopravního proudu a nehodovost, tak cyklistickou dopravu, u které sledovala intenzity cyklistů na stálých sčítacích stanovištích, a z dat Dopravního podniku hl. m. Prahy, a. s. zjišťovala vývoj MHD.

Automobilová doprava zaznamenala na jaře nejvýraznější pokles o zhruba 30 %. Kolem letních prázdnin, během nichž docházelo k rozvolňování jednotlivých opatření, se dostala na téměř standardní úroveň (ve srovnání s daty z roku 2019) a v podzimních měsících, kdy se zdravotní situace v České republice opětovně zhoršila, se automobilová doprava v Praze pohybovala na úrovni 85 až 90 % obvyklého stavu.

Srovnání vývoje automobilové dopravy během vybraných pracovních týdnů v roce 2020

Je patrné, že se sledované ukazatele v průběhu roku měnily v přímé závislosti na míře zavedených vládních restrikcí.

Tvrzení o marginální změně je tak rozporné s údaji uváděnými TSK.

9. Dělení záměrů

Ve zjišťovacím řízení mají být hodnoceny parametry záměru se zvláštním zřetelem na kumulaci jeho vlivů s vlivy jiných známých záměrů (realizovaných, povolených, připravovaných, uvažovaných) (ustanovení zákona EIA, přílohy č. 2, písm. I, bod 2).

Oznámení záměru uvádí: „V blízkém okolí stanice metra je navrhován vznik nového městotvorného celku, s vyváženým zastoupením ploch zdravotnictví, ploch administrativy a doplňkovými funkcemi maloobchodu a stravování, ploch bydlení. Na přeměně území se podílí dva různí investoři a dále je nutné stavby koordinovat v návaznosti na již zmíněnou realizaci trasy metra linky D a nové stanice. V okolí záměru jsou plánovány následující projekty, v současnosti v různém stupni projektové přípravy:

- Poliklinika,
- Obytný soubor Krč-Zálesí,
- Polyfunkční objekt Nová Krč,
- Stanice metra, trasa D – Nemocnice Krč (projekt je úzce provázán s projektem Polyfunkční objekt Nová Krč).“

Obr. 4 Vizualizace konceptu širšího území včetně záměru (zdroj: www.novakrc.cz)

(převzato z oznámení záměru)

(Zdroj: <https://novakrc.cz/lokalita>)

Developer Nová Krč a.s. a REFLECTA Development a.s. inzerují na svých webech rovněž další záměry v dotčeném území (které nepochybně budou m.j.generovat dodatečnou automobilovou dopravu), jejichž dopady nebyly ve zjišťovacím řízení vyhodnoceny – na schematickém obrázku převzatém z webu oznamovatele záměru Domy Pod Višňovkou, tj. společnosti Nová Krč a.s. se za komerčně administrativním centrem Polyfunkční objekt Nová Krč (na místě, kde se v Obr. 4 Vizualizace konceptu širšího území včetně záměru v oznámení záměru Domy Pod Višňovkou nachází pozemek rostlého terénu hustě porostlý stromovou a keřovou zelení) nachází 6 blokových objektů záměru Projekt Bečvářova, a.s.

Judikatura Soudního dvora Evropské unie uvádí: „Konečně je třeba předkládajícímu soudu připomenout, že cíl právní úpravy nelze obejít rozdělením záměrů a že nezohlednění jejich kumulativního účinku nesmí mít za praktický následek skutečnost, že všechny záměry uniknou povinnosti posouzení, když jako celek mohou mít významný vliv na životní prostředí ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 85/337“ (viz v tomto smyslu rozsudek C-392/96, Commission v. Ireland, paragraphs, 76, 82; C-142/07, Ecologistas en Acción-CODA, paragraph 44 ; C-205/08, Umweltanwalt von Kärnten, paragraph 53; Abraham and Others, paragraph 27; C-275/09, Brussels Hoofdstedelijk Gewest and Others, paragraph 36).

Rozsudek NSS sp.zn.: 2 As 86/2020 uvádí: „Nejvyšší správní soud vychází z předpokladu, že úprava posuzování vlivů záměrů na životní prostředí požaduje, aby byly

záměry při posuzování jejich dopadů na životní prostředí vnímány jako **logické funkční celky**. Účelovým členěním záměrů by byl požadavek jejich posouzení obcházen (viz zejm. závěry judikatury SDEU citované v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2018, č. j. 6 As 139/2017-73).

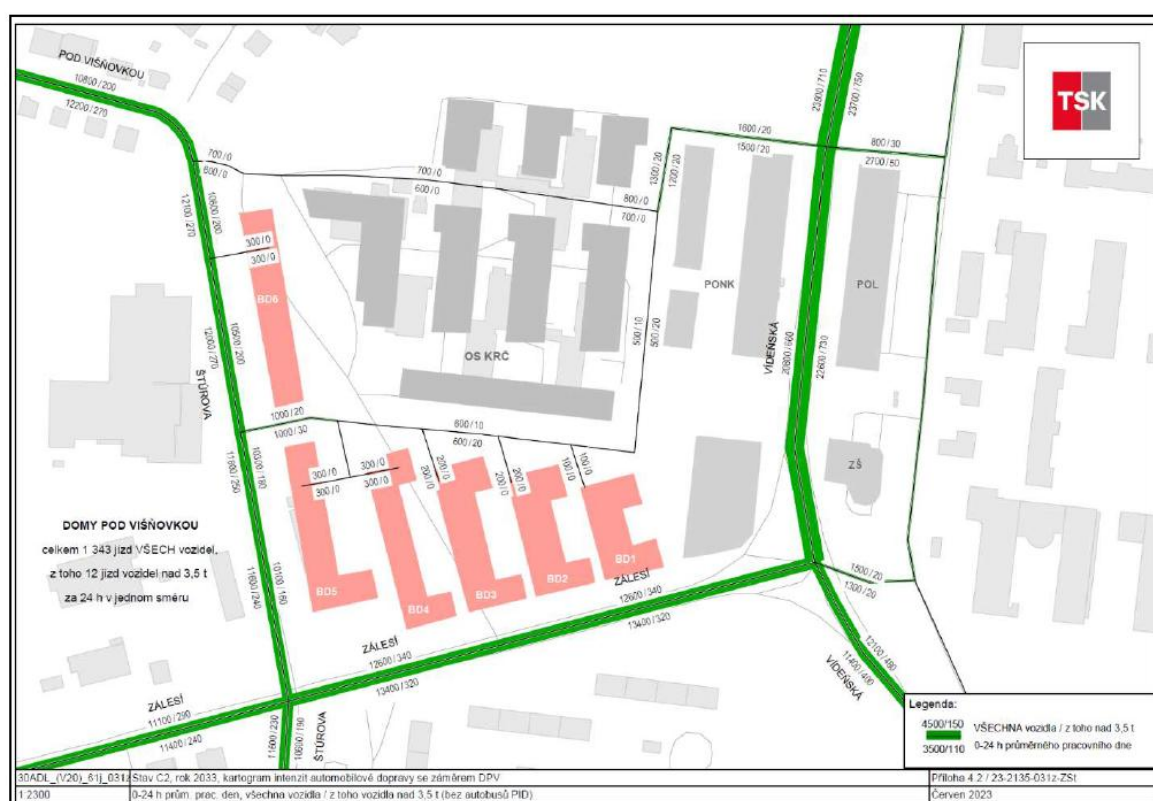
Stěžovateli lze přisvědčit, že rozhodující pro posouzení povahy záměru není označení záměru ani rozsah, ve kterém jej žadatel předloží k posouzení či k následnému povolení v navazujícím řízení. Záměr, který byl jako celek posouzen v procesu EIA, může být v navazujících řízeních povolován po částech, přičemž je v zásadě na stavebníkovi, jak etapizaci výstavby pojme, s vědomím požadavků územního plánování [viz § 19 odst. 1 písm. f) stavebního zákona] a ochrany jiných veřejných zájmů, včetně zvýšeného rizika, že se stanovisko EIA stane neaktuálním a bude potřeba provést nové posuzování.

[48] Z pohledu požadavků na posouzení vlivů záměru **není podstatné**, zda záměr realizuje **jeden či více stavebníků**, jak jsou upraveny soukromoprávní vztahy mezi stavebníky, zda k povolení záměru dochází **v jednom či více povolovacích řízeních**, ani zda tato řízení probíhají **ve stejné době**. To je patrné již z definice pojmu „povolení“, za které Směrnice 2011/92/EU v čl. 1 odst. 2 písm. c) označuje „rozhodnutí příslušného orgánu nebo orgánů, které opravňuje oznamovatele k uskutečnění záměru“. Tato definice není vázaná na jediné řízení nebo jediného oznamovatele. Jednoduše tak platí, že výstupem procesu EIA (v českém prostředí ve formě závazného stanoviska) se musí řídit všechna povolení, která naplňují výše uvedenou definici (viz naposledy rozsudek SDEU ze dne 24. 2. 2022, *Namur-Est Environnement*, C-463/20). Ostatně bylo by proti smyslu a účelu právní úpravy, pokud by mohl stavebník uniknout povinnosti provedení EIA převodem části záměru na jinou osobu nebo jeho rozdělením (viz např. rozsudek NSS ze dne 23. 6. 2021, č. j. 10 As 36/2021-77).“

Rozsudek NSS sp.zn.: 6 As 139/2017 uvádí: „[112] Pokud jde o věcnou podstatu uvedené námítky, pojmem „salámová metoda“ bývá neformálně označována taktika, která se v praxi používá pro strategii, kdy se kontroverzní nebo obtížné cíle a řešení, nejen ve stavebnictví při trasování silnic a dálnic, rozdělí na dílčí kroky a prosazují se postupně. Stavebník tak postupnými kroky dosáhne povolení všech dílčích částí svého záměru, který by mu však jako celek povolen nebyl. Salámová metoda je postupem, který představuje účelové obcházení zákona (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2009, č. j. 9 As 88/2008 – 301, nebo ze dne 18. 9. 2014, č. j. 2 As 119/2014 – 31, salámovou metodou bývá ve stavebním právu označováno i postupné rozšiřování schválených a (zdánlivě) hotových staveb, případně postupná legalizace nepovolené stavby po částech; od těchto souvisejících významů pojmu však lze nyní odhlédnout).

[114] O nepřípustnou salámovou metodu se jedná zejména tehdy, pokud **etapizace výstavby umožní stavebníkovi vyhnout se určitým zákonným požadavkům či dosáhnout pro sebe příznivějšího výsledku** (a například pro životní prostředí méně příznivého výsledku). V každém případě je vždy nutné v případě rozdělení stavby na jednotlivé etapy zohlednit jejich

společnou existenci a společný dopad na zákonem chráněné zájmy. Je však třeba zároveň vzít v úvahu nutnou a logickou etapizaci výstavby, kdy zejména u rozsáhlejší výstavby zpravidla **nebude z objektivních důvodů možné realizovat všechny stavby v časově blízce souvisejícím termínu**. Je možné přihlídnout též k vzájemné podmíněnosti jednotlivých částí výstavby. Pokud by například nebylo možné očekávat rozumné využití první části bez částí navazujících nebo **by byly všechny stavby podmíněny novým společným řešením dopravní obslužnosti, je třeba důsledně trvat na vyhodnocení společného vlivu všech etap již v první fázi výstavby**. Naopak méně rigidně je možné posuzovat případy, kdy jednotlivé etapy výstavby mohou v území plnit svoji funkci zcela samostatně a ani ve vzájemném spojení nelze očekávat výrazný negativní vliv na životní prostředí. Ani v takovém případě však není možné vyhnout se posuzování tzv. kumulativních a synergických vlivů, které může vyústit až v závěr, že navazující výstavba není s ohledem na kumulativní zátěž území přípustná.“

Obr. 6 Kartogram intenzit aut. dopravy, rok 2033 se záměrem

(převzato z rozptylové studie str. 12)

Žalobce opakuje, že výstavba v okolí stanice metra D – Nemocnice Krč – je jedním uceleným funkčním celkem se společnou dopravní a technickou infrastrukturou, bez které by jednotlivé dílčí záměry nemohly vzniknout a nebyly by samostatně provozuschopné.

Jejich samostatné posuzování je tak v rozporu s rozsudkem NSS sp.zn.: 6 As 139/2017.

Konkrétním důsledkem účelové etapizace a odděleného posuzování jednotlivých záměrů v dotčeném území je závěr zjišťovacího řízení OS Krč – Zálesí (PHA 1185), který vychází z průkazně podhodnocených vlivů v důsledku podhodnocené kapacity záměru Domy Pod Višňovkou.

Dne 19. 10. 2023 vydal MHMP, odbor ochrany prostředí, odd. posuzování vlivů na životní prostředí, rozhodnutí – závěr zjišťovacího řízení č.j. MHMP 1391852/2023:

Záměr „Obytný soubor Krč – Zálesí“ nemůže mít významný vliv na životní prostředí, a proto nepodléhá posouzení podle zákona.

V bodě 8. závěru o neposuzování záměru OS Krč – Zálesí, Charakter záměru a možnost kumulace s jinými záměry, uvedl:

Záměrem je využít dosluhující areál a přeměnit ho na polyfunkční lokalitu s převažující bytovou funkcí a doplňkovými komerčními prostory. Objekty jsou umístovány do zastavěného území se stávající dopravní a technickou infrastrukturou v těsné blízkosti záměru. V přímé návaznosti na řešené území je navržena stanice metra trasy D.

Vytápění areálu bude realizováno napojením na horkovod. Parkování bude umožněno v podzemních garážích a na parkovištích na povrchu.

Při modelových výpočtech intenzit dopravy pro výhledové stavy se vycházelo z předpokladů postupného naplňování Územního plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy (dále též „ÚPn“).

Pro rok 2029 byl v modelu zohledněn záměr „Nová Krč“ v areálu společnosti Reflecta Development. Jedná se o následující objekty:

. *Bytové objekty BD1 – BD6: Komplex s přibližně 600 bytovými jednotkami. Vedle bytových domů budou součástí záměru administrativní budovy, které vytvoří akustickou bariéru mezi dopravou v ul. Zálesí a bytovou zástavbou. Domy budou dopravně napojeny na ul. Štúrova.*

. *Zástavba nad stanicí metra: V koordinaci s výstavbou metra I.D a jemu náležící stanicí Nemocnice Krč vznikne administrativní komplex spojující vestibul stanice metra a komunikační uzel metro – autobus – nemocnice s obchodním a administrativním využitím. V úrovni výstupu ze stanice metra se předpokládá obchodní pasáž napojená podchodem na povrchové linky MHD, polikliniku a areál nemocnice. Na úrovni ulice budou situovány restaurace, občerstvení a supermarket, ve vyšších podlažích budou prostory pro kanceláře. Součástí budovy bude podzemní parkoviště.*

. *Nová poliklinika: Východně od Vídeňské se předpokládá realizace nového objektu polikliniky, jejíž převážná funkční náplň bude pojata jako soukromé ambulantní*

zařízení nebo bude provozována Thomayerovou nemocnicí. V budově budou obsaženy ordinace soukromých lékařů, rehabilitační centrum, lékárna nebo fitness centrum. Součástí bude také podzemní parkoviště s kapacitou 300 parkovacích míst, které bude sloužit také pro návštěvníky nemocnice.

. Víceúčelový vzdělávací a školicí objekt: Jižně od nové polikliniky se předpokládá výstavba víceúčelového objektu pro vzdělávání. Objekt by měl obsahovat provozy jako vyšší odborná škola zdravotnická, kongresové centrum, školicí centrum, přednáškový sál apod.

Realizace výše uvedených záměrů se předpokládá v nejbližších letech, současný plán je do roku 2030. V době zprovoznění záměru tak bude pravděpodobně zprovozněna i zástavba v blízkém okolí. Předložené dopravně inženýrské podklady (příloha č. 1 k oznámení) zohledňují tuto zástavbu a zahrnují zdrojovou a cílovou dopravu z těchto objektů na okolních komunikacích.

Z citovaného závěru zjišťovacího řízení PHA1185 plyne, že při posuzování vlivů záměru OS Krč – Zálesí, OOP MHMP zohlednil sousední záměr Domy Pod Višňovkou (tamo označený jako BD01-06) s počtem bytů pouhých 600, a to přestože mu reálná kapacita záměru Domy Pod Višňovkou se 730 byty (PHA1213 (původně PHA1204) musela být známa, když pro tento záměr již přede dnem 19.10.2023 vydal různá vyjádření - např. č.j. MHMP 1495349/2023, Stanovisko s vyloučením významného vlivu na lokality soustavy Natura 2000 (vydané dne 14.7.2023), a to přestože jde o záměr využívající shodnou dopravně obslužnou síť i nově budované komunikace uvnitř sousedících záměrů.

Podobně pokračuje tzv. salámovou metodou OOP MHMP i v případě záměru Domy Pod Višňovkou, u nějž není uvažována kumulace, jak výše zdokumentováno, s dopady záměru Projekt Bečvářova, a.s.

10. Chybějící vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů

Ve zjišťovacím řízení mají být hodnoceny parametry záměru se zvláštním zřetelem na kumulaci jeho vlivů s vlivy jiných známých záměrů (realizovaných, povolených, připravovaných, uvažovaných) (ustanovení zákona EIA, přílohy č. 2, písm. I, bod 2).

Oznámení záměru uvádí: „V blízkém okolí stanice metra je navrhován vznik nového městotvorného celku, s vyváženým zastoupením ploch zdravotnictví, ploch administrativy a doplňkovými funkcemi maloobchodu a stravování, ploch bydlení. Na přeměně území se podílí dva různí investoři a dále je nutné stavby koordinovat v návaznosti na již zmíněnou realizaci trasy metra linky D a nové stanice. V okolí záměru jsou plánovány následující projekty, v současnosti v různém stupni projektové přípravy:

- Poliklinika,

- Obytný soubor Krč-Zálesí,
- Polyfunkční objekt Nová Krč,
- Stanice metra, trasa D – Nemocnice Krč (projekt je úzce provázán s projektem Polyfunkční objekt Nová Krč).“

Obr. 4 Vizualizace konceptu širšího území včetně záměru (zdroj: www.novakrc.cz)

(převzato z oznámení záměru)

Prvostupňové rozhodnutí uvádí: „Podrobný popis charakteru záměru a možnosti kumulace s jinými záměry je uveden na str. 17-27 oznámení.“

Oznámení uvádí: „Interakce hlukových emisí z provozu a výstavby záměru a z vyvolané dopravy se stávajícími i výše uvedeném budoucím zdroji hluku v lokalitě je diskutována v kapitole D.I.4 a v hlukové studii, která tvoří Přílohu 4. Příspěvek záměru k imisní situaci v území včetně aplikace informací o stávajících i budoucích dalších zdrojích v lokalitě jsou pak diskutovány v kap. D.I.2 a v rozptylové studii, která je přílohou č. 3.“

Oznámení pak bez dalšího cituje rozptylovou studii, která na straně 18 uvádí: „Výsledkem výpočtu je jak vývoj imisního pozadí (vliv přirozeného nárůstu dopravy a stavba okolních projektů), tak **rozdíl imisního příspěvku jednotlivých škodlivin mezi nulovou a aktivní variantou v roce 2033 (předpokládané zprovoznění záměru).**“

Rozptylová studie přitom ve svém textu nijak nedefinuje „nulovou“ variantu. Není tedy zřejmé, zda se jedná o „stávající stav“, tj. bez nové výstavby nebo o stav, kdy bude existovat nová zástavba bez posuzovaného záměru. Obdobně u „aktivní“ varianty není zřejmé, zda bude zastavěna celá lokalita nebo realizován pouze posuzovaný záměr.

V popisu emisních zdrojů rozptylová studie přitom uvádí 2 gastroprovozy v BD 4 a BD5 (tedy lze předpokládat, že oba provozy budou v právě posuzovaném záměru). Žalobce považuje za nepravděpodobné, že by v celém území nebyl žádný další gastroprovoz. Obdobně u větrání podzemních garáží rozptylová studie uvádí výpočet pro 1 061 parkovacích míst (v závěru zjišťovacího řízení je uvedeno 1 127). Rozptylová studie tak posuzuje menší počet parkovacích míst, než byl vůbec předmětem zjišťovacího řízení pouze pro tento záměr (!).

Rozptylová studie tak neuvádí imisní příspěvek všech nově umísťovaných záměrů.

11. Nepřezkoumatelnost závěru zjišťovacího řízení

Na straně 9 prvostupňového rozhodnutí MHMP, odbor ochrany prostředí, uvedl, že k závěru o dalším neposuzování záměru Domy Pod Višňovkou došel na podkladě oznámení, vyjádření k němu obdržených, **po ohledání místa samého** a podle kritérií uvedených v příloze č. 2 k zákonu.

K tomu žalobce v odvolání konstatoval, že ze spisové dokumentace nevyplývá, že by býval OOP MHMP provedl ohledání event. místní šetření, když spisová dokumentace neobsahuje žádný protokol ani úřední záznam, který by tvrzené ohledání popř. místní šetření prokazoval.

Žalovaný na straně 6 rozhodnutí k tomu uvádí: *Ovšem vzhledem k tomu, že o tomto ohledání neexistuje žádný protokol, a MHMP v napadeném rozhodnutí neuvádí žádnou zmínku o tom, z jakého důvodu a co přesně na daném místě ohledával, příp. co na tomto ohledání zjistil, lze uzavřít, že z takového ohledání při vydání napadeného rozhodnutí vůbec nevycházel.*

Žalovaný tedy potvrdil žalobcem tvrzené, tj. že MHMP v napadeném rozhodnutí neuvedl nic o tom, co při ohledání místa samého - na podporu svého závěru, že lze jednoznačně vyloučit významný vliv záměru – zjistil. Rozhodnutí založené na tvrzení o provedeném ohledání, na jehož základě dospěl Magistrát hl. m. Prahy, odbor ochrany prostředí, k závěru o dalším neposuzování záměru, je tak nepřezkoumatelné.

Argumentace žalovaného, že jde o "překlep", je nepřijatelná. Nelze připustit názor MŽP, že ač MHMP uvádí, že vyšel i z ohledání místa samého, z takového ohledání při vydání napadeného rozhodnutí vůbec nevycházel, neboť tento názor MŽP je pouhou spekulací. Spíše je třeba se klonit k pochybnostem žalobce, že ohledání místa provedené Magistrátem HMP, odborem ochrany prostředí, jeho závěr o dalším neposuzování ovlivnilo.

V.
Závěrečný návrh

Žalobce navrhuje, aby soud vydal následující

rozsudek:

1. Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí, odboru výkonu státní správy I (dále jen „žalovaný“) ze dne 29. ledna 2025 č. j.: MZP/2024/210/3996, sp. zn.: ZN/MZP/2024/210/501 a rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru ochrany prostředí pod č. j. MHMP 1494624/2024 ze dne 5. 8. 2024 se zrušuje.

2. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení, a to do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Pankrácká společnost, z.s.,

Přílohy:

- *Znečištění ovzduší z dopravy v ulicích a v blízkosti škol Prahy a Ostravy- měření koncentrací NO₂ pasivními vzorkovači v roce 2024, Odborná zpráva projektu ARAMIS, Český hydrometeorologický ústav, úsek kvality ovzduší, 19. 3. 2025 (v příloze)*
- *Kontrola měření kvality ovzduší v ČR, výsledky měření koncentrací NO₂ v Praze a Ostravě, výzkumná zpráva, Senzorvzduchu, z.s., únor 2025 (zveřejněno 3/2025) (v příloze)*
- *Státní zdravotní ústav, NRC pro venkovní ovzduší, Praha – Hodnocení kvality venkovního ovzduší, 2023*